

MUZEUM

V části rozsáhlého komplexu budov na předměstí Portsmouthu je umístěno muzeum britské královské námořní pěchoty. Vstupní hala je řešena jako obrovská zvětšenina vojenského bubnu, v jehož útroběch se nachází kinosál. Zde se promítají dobové snímky bojů královské námořní pěchoty. Expozice v následujících sálech nás seznámí, a to velmi poutavě, s více než třístaletou historií tohoto útvaru.

Královská námořní pěchota byla založena 28. října 1664 vévodou z Yorku. Příslušníci „The Duke of York & Albany's Maritime Regiment of Foot“ sloužili na válečných lodích jako osobní strážě důstojníků, ostrostrělci a členové přepadových jednotek, jejichž úkolem bylo obsazení nepřátelského plavidla. V roce 1704 na 1900 „mořských vojáků“ spolu s 40 holandskými námořními pěšáky dobylo Gibraltar. Až do příchodu posil jej čtyři měsíce hájili před francouzským a španělským vojskem. Nápis Gibraltar se stal součástí znaku královské námořní pěchoty.

V roce 1755, pod dojmem blížící se války s Francií, zřídila Admirální rada 50 setnin námořních pěšáků. Ti, rozdělení do tří divízi, byli dislokováni ve válečných přístavech Chatham, Portsmouth a Plymouth. Zúčastnili se sedmileté války - pod velením generála Wolfa bojovali v Quebecu proti Francouzům. Ve válce za nezávislost v roce 1775 byli první jednotkou, která se střetla s americkou milicí u Lexingtonu a Bunker Hillu. Po ztrátě amerických držav se Británie ohlížela po dalších koloniích. Byli to námořní pěšáci, kteří

NÁMOŘNÍ PĚCHOTY

26. února 1788 v sydneyjské zátocě vztyčili britskou vlajku a připojili Australii k britské koruně.

Červené uniformy, výstroj a zbraně můžeme spatřit ve vitrinách dalšího sálu, která je věnován válkám s revoluční a později císařskou Francií. Na každé řadové lodi 1. třídy sloužilo 170 námořních pěšáků. Vedle interaktivních obrazovek si tu můžete vystřelit (elektronicky) z námořní pistole vz. 1805 nebo potěžit proslulou Brown Bess - křesadlovou pušku, která vojsku a námořní pěchotě věrně sloužila v letech 1730-1830. Že se tuhá disciplína, vyžadovaná na lodích Jeho veličenstva vztahovala i na mariňáky, dokládá kniha trestů a neblaze proslulé karabáč - devíticásá kočka. Na konci napoleonských válek sloužilo v řadách námořní pěchoty přes 30 000 mužů, kteří si v těch dobách vysloužili pověst elitních vojáků.

Následující expozice nás zavede do exotických krajů, kde muži královské námořní pěchoty hájili zájmy Británie. V roli „imperiální policie“ v Africe bombardovali Alžír, bojovali proti Ašantům, podíleli se na zničení turecké flotily u Navarina, zúčastnili se bojů v opiových válkách v Číně. V roce 1854 bojovali v krymské válce, kde se zformoval nový útvar „modrých mariňáků“ - Královské námořní dělostřelectvo.

Od šedesátých let 19. století působila námořní pěchota jako součást imperiálních sil. Bojovala v Indii, Číně, v Africe. Po zdrcující porážce, kterou uštědřili britským vojskům bojovníci kmene Zuluů, byla námořní pěchota vybavena prvními mechanickými kulomety Gatling a Nordenfeldt. V roce 1899 odložila námořní pěchota své slušivé, ale nepraktické červené uniformy a nahradila je stejnokrojem barvy khaki.

Za 1. světové války sloužili královští mariňáci na válečných plavidlech v roli dělostřelců. V bitvě u Jutska bojovalo na bitevních lodích 5832 mužů, z nichž 389 padlo. Záhy byly jednotky mariňáků nasazeny i v pozemních bojích. Útočily na německou ponorkovou základnu v Zeebrugge, zúčastnily se vylovení v Gallipoli, bojovaly v zákopech ve Francii. Válkou prošlo přes 55 000 mariňáků, z nichž 12 315 padlo.

Na počátku druhé světové války bylo v řadách námořní pěchoty přes 12 tisíc mužů, kteří sloužili jako dělostřelci na válečných lodích a ozbrojených protiponorkových trawlerech a jako obsluhy protiletadlového a pobřežního

dělostřelectva. Na popud W. Churchilla vznikla malá výzvědná a diverzní uskupení - komandos. Řada z nich byla sestavena z příslušníků královské námořní pěchoty. Přes 17 tisíc mariňáků se zúčastnilo invaze v Normandii. Této válce padl za obět téměř každý desátý muž z 78 000 bojujících mariňáků.

Ani po válce si námořní pěšáci neuzili klidu. Bojovali v Malajsii, na Borneu, v Adenu, na Kypru nebo na Falklandech. Zvláště působivá je expozice znázorňující boje v džunglích. Celý sál je přeměněn na tropickou botanickou zahradu. Pro větší názornost jsou zde umístěna terária s jedovatým hmyzem a hady. Návštěvník si může obléknout 50 liber těžkou výstroj námořního pěšáka a seznámit se s třicetidenním výcvikem nováčků, který jde až za hranice fyzických možností.

Nyní slouží v řadách námořní pěchoty zhruba 8000 mužů v 3. Commandos Brigade. K tomuto útvaru náleží 40. Commando Royal Marines, 42. Commando Regiment, 45. Commando Group s Mountain and Arctic Warfare Cadre, jehož příslušníci jsou cvičeni k přežití a boji v arktických podmínkách severního Norska, dále 29. Commando Light Regiment Royal Artillery, vrtulníkova letka, týlový pluk a ženijní jednotky. Součástí královské námořní pěchoty jsou speciální jednotky, z nichž nejutajovanější jsou SBS - v současnosti protiteroristická jednotka určená k ochraně atomových elektráren, ropných plošin a rafinérií před teroristickým útokem.

Josef NOVOTNÝ

